

MC FADZFAN: TOWARDS AN OPEN WORLD ECONOMY

Βιβλιοκριτική υπό κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀποτελεῖ κανόνα διὰ τὰς διεθνεῖς ἐμπορικὰς σχέσεις τὸ ὅ,τι ἐφ' ὅσον ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα αἱ πολυμερεῖς διαπραγματεύσεις καὶ πρόοδοι πρὸς ἐλεύθερον ἐμπόριον διακόπτονται, αἱ δυνάμεις τῆς ὀπισθοδρομῆσεως, τοῦ προστατευτισμοῦ καὶ τῆς περιφερειακῆς ὀργανώσεως τοῦ ἐμπορίου καθίστανται ἰσχυρότερα. Ἡ καὶ τῆς περιφερειακῆς ὀργανώσεως τοῦ ἐμπορίου καθίστανται ἰσχυρότερα. Ἡ τελευταία (ἔκτη) μεγάλη διαπραγμάτευσις μειώσεως τῶν δασμῶν πολυμερῶς εἰς τὰ πλαίσια τῆς ΓΚΑΤΤ ἔτελειώσε τὸ 1967. Ἐκτοτε αἱ διαιρητικαὶ δυνάμεις εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον ποῦ χαρακτηρίζουν τὴν στάσιν τῆς Ε.Ο.Κ. ἠδέξθησαν τεραστίως. Ἐν τούτοις, αὐτοὶ οἱ ὅποιοι ἀνησυχοῦν διὰ τὴν σημειωθείσαν ἀποδιοργάνωσιν τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας, τόσον εἰς τὸν τομέα τῶν συναλλαγῶν (ἐμπορίου, ἀδήλων συναλλαγῶν καὶ μετακινήσεως κεφαλαίου) ὅσον καὶ εἰς τὸν τομέα τοῦ διεθνοῦς νομισματικοῦ συστήματος, ἀπὸ ἐτῶν ἐτοιμάζονται διὰ μελετῶν καὶ ἐρευνητικῶν καὶ προπαρασκευάζουν τὴν δημοσίαν γνώμην ὅτι χρειάζεται μία νέα διεθνὴς οἰκονομικὴ τάξις ἢ ὅποια θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν συνέχισιν τῆς οἰκονομικῆς εὐημερίας τῶν τελευταίων εἴκοσι πέντε ἐτῶν εἰς τὸν δυτικὸν κόσμον.

Εἰς τὰς ἀγγλοσαξωνικὰς κυρίως χώρας ἀπὸ τοῦ 1967 καὶ ἐντεθθεν ἐδημοσιεύθησαν πολλαὶ, πάρα πολλαὶ μελέται ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ διεθνοῦς οἰκονομικοῦ συστήματος. Εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς τάσεως πρὸς διεύρυνσιν τῆς Ε.Ο.Κ., ἐλαχίστη πρόοδος, ἐρευνητικὴ καὶ συγγραφικὴ ἐσημειώθη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν προβλημάτων τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας.

Ὁ κρινόμενος τόμος ἀποτελεῖ λαμπρὸν παράδειγμα τοῦ τί δύναται νὰ πράξῃ ἢ ἐλεύθερα, ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία εἰς τὴν διερεύνησιν τῶν προβλημάτων τὰ ὅποια ἴστανται ὡς ἐμπόδιον εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς ὠλοκληρωμένης Δύτικῆς Οἰκονομίας, χωρὶς φραγμοὺς καὶ ἐμπόδια εἰς τὰς διεθνεῖς οἰκονομικὰς συναλλαγὰς. Τὸ Trade Policy Research Center εἶναι ἓνας ἰδιωτικὸς ὀργανισμὸς ὁ ποῖος ἀσχολεῖται μὲ τὴν μελέτην τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων. Εἰς τὸν παρουσιαζόμενον τόμον μία Ὁμάς Ἀγγλῶν οἰκονομολόγων εἰδικῶν εἰς τὴν θεωρίαν καὶ πρακτικὴν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου καὶ τῆς διεθνοῦς ἐμπορικῆς συναλλαγῆς διπλωματίας διατυπώνει εἰς τεσσαράκοντα σελίδας τὰς προτάσεις τῆς διὰ τὴν δημιουργίαν τῆς ἀνοικτῆς διεθνοῦς οἰκονομίας ἐπὶ τῇ βάσει ὀκτώ ἐμπεριστατωμένων, τεχνικῶν καὶ ληϊαν ἐνημερωμένων μελετῶν ἀπὸ νεωτέρους οἰκονομολόγους, αἱ ὅποια δημοσιεύονται εἰς τὸ δευτερον μέρος τοῦ βιβλίου αὐτοῦ.

Ζώμεν εἰς ἔτος μεγάλων διαπραγματεύσεων ἐπὶ τοῦ διεθνoῦς ἐμπορικοῦ συστήματος περὶ τὴν ΓΚΑΤΤ καὶ ἐπὶ τοῦ διεθνoῦς νομισματικοῦ συστήματος περὶ τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἄνευ ὑγιoῦς διεθνoῦς νομισματικοῦ συστήματος ἢ πρόοδος τῆς διεθνoῦς οἰκονομίας εἶναι ἀμφίβολος. Πλὴν, ὁμως, αὐτὸ τὸ ὅποσον ἔχει ἄμεσον σημασίαν διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν οἰκονομῶν εἶναι αἱ διεθνεῖς ἐμπορικαὶ σχέσεις καὶ οἱ κανόνες ποὺ τὰς διέπουν. Παρ' ὅλον, λοιπόν, ὅτι αἱ διεθνεῖς ἐμπορικαὶ καὶ νομισματικαὶ σχέσεις εἶναι ἀλληλένδοτοι ἢ ἂν θέλετε αἱ δύο ὄψεις τοῦ αὐτοῦ νομίσματος, εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον πρέπει νὰ δίδεται προτεραιότης ἔναντι τοῦ διεθνoῦς νομισματικοῦ συστήματος. Τοῦτο δὲν ἔχει γίνεῖ ἐπαρκῶς κατανοητὸν παρ' ἡμῖν.

Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ συμπυκνωθοῦν αἱ προτάσεις αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν μίαν στρατηγικὴν διὰ τὸ μέλλον τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου, τὰς ὁποίας συνέταξεν ἐπιτροπὴ περικλείουσα ὀνόματα ὡς τῶν Cairncross, Harry Johnson καὶ James Meade; Ἡ ἐπιδίωξις τῶν προσεχῶν διαπραγματεύσεων εἰς τὰ πλαίσια τῆς ΓΚΑΤΤ θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἀπολύτως ἐλεύθερον ἐμπόριον, δηλαδὴ ὁ ὀριστικὸς ἐκμηδενισμὸς τῶν τελωνειακῶν δασμῶν εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων μεταξύ τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν καὶ ὄχι ἀπλῶς μία νέα μείωσις τῶν.

Ἡ εὐρύτερα Ε.Ο.Κ. μὲ τὰς συμφωνίας ἐλευθέρου ἐμπορίου μὲ τὰς οὐδετέρας χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Ε.Ζ.Ε.Σ. θὰ καταλήξῃ τὸ 1977 εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς ἐλευθέρως ζώνης ἐμπορικῶν συναλλαγῶν δηλαδὴ αὐτὸ τὸ ὅποσον ἐπεδιώκετο ἤδη ἀπὸ τοῦ 1952. Δὲν εἶναι προφανῶς δύσκολον ὅπως, διὰ «βαθμιαίας, εὐθυγράμμου καὶ αὐτομάτου» μείωσεως τῶν δασμῶν τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον μεταξύ ὄλων τῶν προηγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως, πραγματοποιηθῇ πλήρως ἐλεύθερον ἐμπόριον εἰς χρονικὸν διάστημα πέντε ἕως δέκα ἐτῶν. Κατὰ τὴν μεταβατικὴν ταύτην περίοδον, οἱ συγγραφεῖς προτείνουν, τὴν παραχώρησιν δασμολογικῶν προτιμήσεων ἐκ μέρους ὄλων τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν πρὸς ὅλας τὰς ὑπαναπτύκτους ἄνευ ἀμοιβαιότητος. Ἡ ἐξάλειψις ὁμως τῶν τελωνειακῶν δασμῶν δὲν ἐγγυᾶται ἐλεύθερον ἐμπόριον. Τὰ μὴ δασμολογικὰ ἐμπόδια τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου εἶναι πολυάριθμα καὶ ἀνεξάντλητα εἰς ποικιλίαν. Μία σχετικὴ μελέτη τῆς ΓΚΑΤΤ ἀπαριθμεῖ πλέον τῶν τριακοσίων. Τοῦτο δημιουργεῖ περίπλοκα ἐμπόδια καὶ ἰδία ὁσάκις πρόκειται νὰ διαπιστωθῇ ἂν ἕνας μὴ δασμολογικὸς φραγμὸς τοῦ ἐμπορίου ἔχῃ πράγματι προστατευτικὸν χαρακτῆρα ἢ ἐξυπηρετῇ ἕνα πραγματικὸν κοινωνικὸν σκοπὸν.

Εἰς τὸν τομέα τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου γεωργικῶν προϊόντων, ὡς γνωστὸν, ἐπικρατεῖ χαώδης κατάστασις διὰ τὴν ὁποίαν ὅλαι αἱ χῶραι εἶναι ὑπεύθυνοι. Ἡ πλέον πρόσφατος ἀμερικανικὴ πρότασις εἶναι ἡ μετατροπὴ τῆς γεωργικῆς προστατευτικῆς πολιτικῆς καὶ ὁργανώσεως εἰς τὰς διαφόρους χώρας εἰς ἀπλὴν δασμολογικὴν προστασίαν, ἢ ὁποῖα θὰ ὑπαχθῇ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν βαθμιαίαν καὶ αὐτόματον μείωσιν τῶν δασμῶν. Οἱ συγγραφεῖς ὁμως τοῦ τόμου αὐτοῦ προτείνουν ὅτι, ἐπειδὴ ἡ σύγχρονος γεωργικὴ δραστηριότης ἀποτελεῖ μᾶλλον βιομηχανικὴν δραστηριότητα (διότι χρησιμοποιεῖ πολλὰς βιομηχανικὰς εἰσροὰς καὶ αἱ ἐκροαί τῆς ἀποτελοῦν εἰσροὰς εἰς ἄλλας βιομηχανικὰς δραστηριότητας), ἡ ἰδεώδης

άλληλεξάρτησιν τῆς διεθνoῦς ἐμπορικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἀνάγκης ἀναδιοργανώσεως τοῦ διεθνoῦς νομισματικοῦ συστήματος, ἄρθρον τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν γέφυραν πρὸς τὰς ἄλλας εἰδικευμένας μελέτας. Μεταξὺ τῶν ἀδυναμιῶν τῆς μελέτης θὰ ἠδύνατο νὰ σημειώσῃ κανεῖς τὴν ἀνυπαρξίαν προτάσεων, σχετικῶς μὲ τὰς «πολυεθνικὰς ἐπιχειρήσεις». Οἱ συγγραφεῖς φρονοῦν ὅτι ἀπαιτεῖται πολὺ ἔρευνα ἀκόμη πρὶν καταστῆ δυνατὴ ἡ διατύπωσις προτάσεων. Πλὴν, ὁμως, πρέπει νὰ ἐπισημανθῆ ὅτι αἱ πολυεθνικαὶ ἐπιχειρήσεις κατέστησαν καταφανῆς παράγων ἀσταθείας τὸσον τῶν διεθνῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, ὅσον καὶ τῶν διεθνῶν πληρωμῶν μὲ τὰς κερδοσκοπικὰς τῶν παρεμβάσεις εἰς τὰς ἀγορὰς συναλλαγμάτων. Ὑπάρχουν πολλοὶ, ἰδίᾳ μεταξὺ αὐτῶν ποὺ ἔχουν ἐμβαθύνει εἰς τὸ φαινόμενον τῆς μεταπολεμικῆς ἐξελίξεως τῶν πολυεθνικῶν ἐπιχειρήσεων, οἱ ὁποῖοι ὑποστηρίζουν ὅτι μὲ βάσιν τὰ ποσοτικὰ δεδομένα (διεθνῆς ἐμπόριον: 280 δισεκ. δολλ., πωλήσεις πολυεθνικῶν ἐπιχειρήσεων 380 δισεκ. δολλ.) καὶ τὴν καρτελοποίησιν τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου, ἡ ἔννοια τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν ἐθνικῶν οἰκονομιῶν εἶναι ξεπερασμένη πλέον, ὅτι ἡ ἔννοια τῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων εἶναι ἀνεπαρκῆς, ἐνῶ ἡ σύγχρονος ἔννοια εἶναι ἡ παραγωγή ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς ποὺ πρόκειται νὰ διατεθῆ τὸ προϊόν καὶ ὅτι μόνον αἱ Η.Π.Α. καὶ ἡ Ἀγγλία ἀντελήφθησαν ἐγκαίρως τοῦτο καὶ παρὰ τὸ ἐλλειμματικὸν τῶν ἐμπορικῶν ἰσοζυγίων σήμερον δημιουργοῦν τὰς βάσεις τοῦ νέου κεφαλαιοκρατισμοῦ τῆς αὔριου, ἐνῶ ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἰαπωνία ἐὰν δὲν εἰσέλθουν συντόμως εἰς τὸν τομέα τῆς κεφαλαιοκρατικῆς ἐπεκτάσεως μέσω τῶν πολυεθνικῶν ἐπιχειρήσεων, παρὰ τὸ σημερινόν των ἐμπορικὸν πλεόνασμα θὰ καταστοῦν αἱ ὑπανάπτυκτοι οἰκονομῖαι τῆς αὔριου.

Ἔτσι αὐτὰ δίδουν τροφήν πρὸς σκέψιν διὰ τὰ καθ' ἡμᾶς. Ἄλλωστε τὸ βιβλίον αὐτό, τὸ ὁποῖον συνιστῶμεν ἀνεπιφυλάκτως εἰς ὄλους οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐνημερωθοῦν σοβαρῶς ἐπὶ τῆς πορείας τῆς διεθνoῦς οἰκονομίας, τὸ θεωροῦμεν ἀπαραίτητον μελέτην διὰ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς διεθνεῖς ἐμπορικὰς διαπραγματεύσεις.

Τέλος, διατυποῦμεν τὴν εὐχὴν ὅπως κάποια Τράπεζα ἐνδιαφερθῆ καὶ χρηματοδοτήσῃ τὴν διενέργειαν ἐρευνῶν ἐπὶ τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων καὶ τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ἀνεξαρτήτους Ἑλληνας ἐπιστήμονας πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ τμήματος τῆς κοινῆς γνώμης, τὸ ὁποῖον ἐπιθυμεῖ νὰ εἶναι ἐνημερωμένον, ἀνάλογον μὲ τὸ πρότυπον τοῦ Trade Policy Research Center, ἐκ παραλλήλου βέβαια μὲ τὰ καλλιτεχνικὰ ἡμερολόγια κ.ο.κ.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΟΥ ΑΝΙΤΑΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ—ΜΠΕΝΣΟΥΣΑΝ (Μία συμβολή εις τὴν Κοινωνικὴν Παθολογίαν)

Τῆς κ. ΗΡΑΣ ΕΜΚΕ — ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Διδάκτορος Οικονομικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου Παρισίων

Στις 6 Ἰανουαρίου 1973 ἔκλεισε ἕνας χρόνος ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ πέθανε στὸ Παρίσι ἡ γνωστὴ στὴν Γαλλία Ἑλληνίδα Ψυχολόγος Ἄνιτα Ἰωαννίδη - Μπενσουσάν, σὲ ἡλικία 34 μόλις ἐτῶν.

Ἐτελείωσε στὴν Λωζάννη τὴν Σχολὴ Mont - Olivet καὶ ἐσπούδασε στὸ Παρίσι Πολιτικὴς Ἐπιστῆμες, Φιλοσοφία καὶ Ψυχολογία. Συνεργάσθηκε κατόπιν μὲ τὸν Γάλλο Ψυχίατρο καὶ ἀπὸ τὸ 1971 σύζυγό της Pierre Bensoussan καὶ διέπρεψε ὡς εἰδικευμένη ψυχολόγος σὲ περιπτώσεις λήψεως καὶ καταχρήσεως ναρκωτικῶν καὶ εἰδικότερα τοῦ ναρκωτικοῦ LSD 25. Ἐλαβε μέρος σὲ διεθνῆ συνέδρια καὶ ἐργασίες τῆς ἔχουν δημοσιευθῆ σὲ γαλλικὰ ἐπιστημονικὰ περιοδικά.

Στὴν παρακάτω ἔκθεση παρέχεται μία σύνοψη τῶν δημοσιευμάτων τῆς μὲ τὸν σκοπὸ νὰ καταστήθῃ δυνατὴ μία ἐπαφὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινοῦ μὲ τὸ ἔργο μιᾶς ἐπιστήμονος ποὺ ἔδρασε στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ποὺ τόσο πρόωρα χάθηκε.

Α. Δημοσίευμα στὴν *Gazette Médicale de France* ὑπὸ τὸν τίτλον «Γιατί γίνεται κάποιος τοξικομανής»⁽¹⁾

Ἡ ἔννοια τῶν «ψυχοδυσληπτικῶν οὐσιῶν» ἢ τῶν «ναρκωτικῶν» συνδέεται μὲ τὴν ἔννοια τῆς καταχρηστικῆς χρήσεως ἑνὸς ἢ περισσοτέρων ναρκωτικῶν, καὶ προσδιορίζεται ἀπὸ τὸν χρόνο καὶ τὸν τόπο. Π.χ. ἄλλοτε ἐθεωροῦντο ναρκωτικὰ οὐσίες ποὺ σήμερα ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστο μέρος τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς, ὅπως ὁ καφές, τὸ τσαί, ὁ καπνός. Ἐξ ἄλλου, σὲ ἄλλες κοινωνίες ἢ χρησιμοποίηση ὠρισμένων ναρκωτικῶν ἀποτελεῖ ἐκπλήρωση θρησκευτικοῦ καθήκοντος [π.χ. τὸ θεῖο φυτὸ τῶν Ἰνδιάνων *peyotl*].

1) Α. Joannidés, «Pourquoi on devient drogué», Ἄρθρον τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη στὴν *Gazette Médicale de France*, τομ. 77, No 9, τῆς 20 Μαρτίου 1970, σελ. 2013 - 2016.

Στην δική μας κοινωνία πρέπει να διακρίνουμε και να εξετάσουμε τα κατωτέρω δύο θέματα : I) Την χρησιμοποίηση των ναρκωτικών από έπιστήμονες με σκοπό την έρευνα και II) τα κίνητρα των τοξικομανών.

I. Πολυάριθμες έργασίες έχουν δημοσιευθί για την χρήση των ναρκωτικών από έρευνητάς με σκοπό την διενέργεια κλινικής ή ψυχολογικής έρευνας. Μερικοί από αυτούς απέδωσαν στα ναρκωτικά ιδιότητες καλλιτεχνικής διεγέρσεως, διότι παρέχουν την δυνατότητα σ' αυτόν που τα χρησιμοποιεί να εξωτερικεύση περισσότερο τον έαυτό του, και να ανακαλύψη την ουσία των πραγμάτων με μία ευσαιθησία που άγγιζει τα όρια του παροξυσμού. Συγγραφείς όπως π.χ. ο Sidney Cohen πιστεύουν ότι κάποτε, σε άκρατες περιπτώσεις το ναρκωτικό LSD 25 μπορεί να ελευθερώση από την άγνοια του θανάτου άτομα καταδικασμένα από μία άνιατη άρρώστια και να τα βοηθήση να καταλάβουν καλύτερα και να αντι-μετωπίσουν διαφορετικά την πραγματικότητα της άγνοιας την οποία ζούν. 'Ο Sri Brahmārishi Narad διαβεβαιού ότι τα ψυχεδελικά ναρκωτικά όπως το LSD 25 αυξάνουν την ευσαιθησία. 'Ο Timothy Leary έχει δημοσιεύσει έργασία με τίτλο «ψυχεδελική έμπειρία», όπου θεωρεί την έμπειρία αυτή σαν μέσο που καθιστά δυνατή την είσοδο στην Nirbána του Βούδα. Από τις έρευνες αυτές φαίνεται ότι η κοινωνία μας, όπως και κάθε κοινωνία που φθάνει στην ώριμότητά της διερωτάται για την ύπαρξή της και την αξία της. Επιτρέπει στα μέλη της, εξασφαλίζοντάς τους μία σχετικά καλή ζωή, να έχουν βαθύτερες άνησυχίες που υπερβαίνουν τις άνησυχίες της καθημερινής ζωής. 'Η κοινωνία μας στρέφει έναντιόν της τα ίδια της τα όπλα ή για να καταστραφή έντελώς ή αντίθετα για να πλουτίση και να ανακαλύψη τον νέο έαυτό της. 'Η συμπεριφορά αυτή ήταν άλλοτε ή στάση μιās ειδικής διανοητικής και πνευματικής άριστοκρατίας, ή οποία έχρησιμοποίησε τα ναρκωτικά. Σήμερα όμως διαπιστώνεται το φαινόμενο της «επιταχύνσεως και δημοκρατικοποιήσεως» της λήψεως των ναρκωτικών.

II. Τα κίνητα εκείνων που γίνονται τοξικομανείς. Προτιμάται ο όρος «τοξικομανείς» διότι ο όρος ναρκομανείς (drogués) μοιάζει με σανσκριτική ρίζα που σημαίνει «κακό, άσχημο, κάτι που μυρίζει άσχημα». Έξ άλλου, ο χαρακτηρισμός των «ναρκομανών» προϋποθέτει συμπεριφορά άναρχική, άκατάστατη και άνεπαρκή.

Ποιοί είναι οι τοξικομανείς; Νέες γενεές που δέν έχουν ιδανικά. Οί διασκεδάσεις και μιá ώρισμένη όκνηρία, στην οποία έχουν προδιάθεση, τους ώθουν στην φυγή από την καθημερινή πραγματικότητα και στην άναζήτηση «κάτι άλλου» και διαφορετικού άπ' αυτό που τους προσφέρει μία κοινωνία, που έγινε χωρίς αυτούς και παρά την θέλησή τους. Δέν καταλαβαίνουν το περιβάλλον μέσα στο όποιο ζούν και εξελίσσονται, δέν συμφωνούν με τις ιδέες και τα ιδανικά που τους δόθηκαν, που τους τα έββαλαν ή οικογένειά τους, το Πανεπιστήμιο, οί μεγάλοι τους. Τα άπορρίπτουν όλα, μάλιστα συχνά με άναρχικό τρόπο. Δέν είναι παράλογο το ότι το φαινόμενο των τοξικομανών συγγέεται με τους «μπτνικς» και τους «χίπυς». Πρόκειται στην άρχή για μιá μαζική εξέγερση που θέλει να καταστρέψη το κατεστημένο. Πρόκειται δηλαδή για ομάδες που δέν θέλουν να αποτελούν μέρος της κοινωνίας και για τον λόγον αυτό χρησιμοποιούν έναντιόν

της δσα στοιχεία ή ίδια ή κοινωνία τούς προσφέρει. Το φαινόμενο τών ομάδων που παρατηρήθηκε στην άρχή, άλλαξε και παραχώρησε την θέση του σε τρόπους συμπεριφοράς άπομονωτικούς, που γίνονται δλο και περισσότερο άκατάστατοι και άσυνάρτητοι. Έτσι, στα πρώτα κίνητρα που έχουν διαρθρωτική και συνολική διαμόρφωση προστίθενται άφορμές επιπόλαιες και χωρίς συνοχή.

Γιά ποιό λόγο χρησιμοποιούν ναρκωτικά; «Άπό περιέργεια» άπαντοδν οι νέοι 16 - 20 έτων. «Γιά να δοδν πώς και τί γίνεται». «Γιά να μη φανούν κατώτεροι από τούς μεγαλύτερους». Στην πραγματικότητα δέν χρησιμοποιούν ποτέ ναρκωτικά μόνοι τούς. Ό προσηλυτισμός παίξει σπουδαίο ρόλο. «Γιά να μιμηθοδν τούς άλλους», «γιά να άπελευθερωθοδν άπό την κηδεμονία τών μεγάλων», «γιά να άγνοήσουν τις άπαγορεύσεις τών γονέων τούς, που είναι γι' αυτούς ή προσωποποίηση της κοινωνίας». Τέλος «γιά να δυσαρεστήσουν τούς άστοδς με όποιον δήποτε τρόπο».

Δέν χρησιμοποιούν μόνο ναρκωτικά. Άφήνουν να μακραίνουν τα μαλλιά, φοροδν διαφορετικά ρούχα, γίνονται διαφορετικοί άνθρωποι. Υάρχει στη συμπεριφορά του τοξικομανοδς κάποια επίδειξη και ένα είδος προκλήσεως. Έχουν την έπιθυμία να δημιουργήσουν ένα ύποπρολεταριάτο, που να εκθέτη και να κατηγορη συγχρόνως τα κακά μιάς κοινωνίας που θά ήθελε να είναι τέλεια.

Αυτά είναι τα ομάδικά κίνητρα. Ποιά όμως είναι τα προσωπικά κίνητρα του τοξικομανοδς;

Ό τοξικομανής είναι προσωπικότης άδύνατη, εύθραυστη, με προηγούμενα τα όποια του δημιουργοδν έδαφος κατάλληλο γιά κάθε άκαταστασία. Είναι μία προσωπικότης που προκαλεί την κοινωνική επιθετικότητα. Συχνά γίνεται έγκλημα-ματίας. Συνειδητά ή άσυνειδητα γίνεται ό άποδιοπομπαίος τράγος του περιβάλλοντός του. Αυτή ή συμπεριφορά του άποτελεί την προύπόθεση και τον σκοπό του «είναι» του. Η συμπεριφορά του συνιστά ένα «μήνυμα κρυπτογραφημένο». Η κοινωνία και ό τοξικομανής έξακολουθοδν ό κάθε ένας με τον τρόπον του να μιλοδν την δική τους γλώσσα. Το μήνυμα δέν γίνεται διάλογος, αλλά καταλήγει σε δύο μονολόγους που δέν συναντώνται ποτέ. Οι τοξικομανείς χρησιμοποιούν ναρκωτικά γιά να δηλώσουν ότι άπορρίπτουν την κοινωνία, αλλά στην πραγματικότητα γιά να άπορριφθοδν οι ίδιοι από την κοινωνία. Έτσι, ό τοξικομανής θά μπορέσει να διακηρύξει: «Να τι μου κάνατε. Δέν είμαι εγώ αυτός που σας άπορρίπτει, αλλά είσθε έσεις εκείνοι που με διώχνετε».

Με αυτόν τον τρόπο ό τοξικομανής διαλέγει ό ίδιος την κατάστασή του, δηλαδή το να είναι ό άποδιοπομπαίος τράγος του κόσμου μέσα στον όποιο ζή. Διαδέχεται τούς λεπρούς του Μεσαιώνα και τούς τρελλούς της Άναγεννήσεως, με μόνη την διαφορά ότι αντί να ύπομένη άπλως την κοινωνική επιθετικότητα, με την προκαλεί και μάλιστα την έπιτείνει. Το άποτέλεσμα είναι να γίνεται ό τοξικομανής ό ίδιος τρελλός, να άλλοτριώνεται μέσα στην κοινωνία και να άπομακρύνεται από αυτήν. Υάρχουν μεταξύ του τοξικομανοδς και του έξωτερικού κόσμου έμπόδια που είναι άδύνατον να ύπερникηθοδν και τα όποια μάλιστα γίνονται ισχυρότερα, όταν οι τοξικομανείς έπιτίθενται.

Ό τοξικομανής δέν έχει λόγον ύπάρξεως μέσα σε μία κοινωνία που με δυ-

σκολία τὸν ἀνέχεται, ἀπὸ τὴν ὅποια ὁμως εὐχεται νὰ ἀγαπηθῆ καὶ νὰ τιμωρηθῆ συγχρόνως. Ὁ τοξικομανὴς εἶναι ἕνας ζητιάνος. Ζητιανεύει τὴν ἀποδοχὴ καὶ τὴν ἀγάπη. Ἐὰν συντελεθῆ στὸ νὰ τὸν ἀπορρίψῃ ἡ κοινωνία αὐτὸ συμβαίνει γιὰ νὰ δῆ μέχρι ποίου σημείου εἶναι δυνατόν νὰ τὸν ἀγαπήσουν.

B. Ἀνακοίνωσις στὴν Ἱατροψυχολογικὴ Ἑταιρεία Παρισίων σχετικὴ μὲ τὴν «ψυχεδελικὴ ἐμπειρία» (1)

Ὁ ὅρος «ψυχεδελικὴ ἐμπειρία» χρησιμοποιεῖται ἀπὸ ὄρισμένους συγγραφεῖς ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν συνήθων καὶ ἐπαναλαμβανομένων χρήσεων ψυχοδυσληπτικῶν οὐσιῶν, ποῦ δὲν λαμβάνονται γιὰ ἰατρικὴ χρῆση.

Κατὰ τὴν διάρκειά τῆς ἱστορίας του ὁ ἄνθρωπος ἐχρησιμοποίησε πολλὰ μέσα γιὰ νὰ ἀπελευθερωθῆ ἀπὸ τὴν ἀγωνία ποῦ τοῦ προκαλεῖ ἡ κατάστασή του. Τὰ μέσα αὐτὰ εἶναι μεταξὺ ἄλλων ἡ ἐπιστήμη, ἡ μαγεία, ἀκόμη καὶ ἡ «καθησυχαστικὴ ἐμπάθεια» τῶν ἀσκητῶν.

Οἱ σύγχρονες ψυχοδυσληπτικὲς οὐσίαι ἔχουν τὸ χαρακτηριστικὸ ὅτι τροποποιοῦν τὶς ἀντιλήψεις τῶν αἰσθήσεων καὶ ὅτι ἐπιτρέπουν σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα τὴν ἀποπροσωποποίηση.

Ἀπὸ τὴν «ψυχεδελικὴ ἐμπειρία» διακρίνουμε τὴν πειραματικὴ χρῆση τῶν ναρκωτικῶν γιὰ σκοποὺς ἐρεῦνης ἢ θεραπείας.

Στὴν «ψυχεδελικὴ ἐμπειρία» ἐμφανίζεται ἕνα συνολικὸ φαινόμενο ὅπου ἡ λήψη ναρκωτικοῦ εἶναι ἡ ἐξωτερικὴ ἐκδήλωση. Περιλαμβάνει μία τελετουργία, μία μύηση, γιὰ ὄρισμένους μάλιστα ἕνα δόγμα, μία φιλοσοφία. Πρόκειται γιὰ ἕνα βίωμα ἀκαθόριστο, τὸ ὅποιο μόνον οἱ «μύστες» εἶναι δυνατόν νὰ νοιώσουν.

Ἡ ἀνακοίνωση αὐτὴ ἀφορᾷ τὴν ἀνεξέλεγκτο χρῆση τοῦ LSD 25. Θὰ ἦταν ὁμως δυνατόν νὰ γίνῃ ἀνάλυση καὶ γιὰ ἄλλα δύο ψυχοδυσληπτικὰ τὴν μεσκαλίνη καὶ τὴν ψιλοκυβίνη (2).

Ἐλάχιστοι χρησιμοποιοῦν μόνοι τους τὸ LSD 25 εἴτε ἀπὸ περιέργεια, εἴτε ἀπὸ αἰσθητισμὸ ἢ μὲ τὸν σκοπὸ διεγέρσεως. Αὐτοὶ χρησιμοποιοῦν ναρκωτικὰ μὲ διάφορα κίνητρα, χωρὶς νὰ γνωρίζουν τοὺς κινδύνους στοὺς ὁποίους ἐκτίθενται καὶ ἀγνοοῦν στὴν πραγματικότητά ὅ,τι εἶναι σχετικὸν μὲ τὴν ψυχεδελικὴ ἐμπειρία.

Ἀντιθέτως, οἱ πραγματικοὶ «μύστες» ἔχουν ὄρισμένα κοινὰ χαρακτηριστικά. Εἶναι νέοι, διανοούμενοι, ἡλικίας 18-25 ἐτῶν, σὲ ἴδια περίπου ἀναλογία καὶ τὰ δύο φύλα. Ἀνήκουν κυρίως στὴν μεσαία, ἀρκετὰ εὐπορὴ τάξη. Ἡ μόρφωσή τους βασίζεται σὲ αὐστηρὲς ἠθικὲς, κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικὲς ἀρχὲς μὲ τὶς ὁποῖες δὲν συμφωνοῦν. Ἐπαναστατοῦν ἐναντίον αὐτῶν τῶν ἀρχῶν καὶ ἀπαρνοῦνται τὴν

1) A propos de l'expérience psychédélique. Ἀνακοίνωσις στὴν Société Médico - psychologique κατὰ τὴν συνεδρίαση τῆς 23 Μαΐου 1966, δημοσιευθεῖσα στὰ Annales Médico - psychologiques, 1966, σελ. 98 — 102.

2) Mescaline, Psilocybine.

έπικαλούνται «έκλεκτικό άνατολισμό» συχνά άόριστο και με άσάφεια καθωρισμένο. Η κεντρική ιδέα είναι ότι πρέπει να θραύσουν το κέλυφος των περιορισμών του Έγώ και της άμάθειας, διότι ή πραγματική συνείδηση είναι δυνατόν να άγγιχθή με μία πράξη παράλογη. Θέλουν να άνοιξουν το «τρίτο μάτι» σε ένα διάστημα το όποιο εκείνος που δεν είναι «μύστης» ούτε καν μπορεί να φαντασθή και το όποιο διάστημα περικλείει την άγνοιά του.

Γιά την «μύηση» στην «ψυχεδελική έμπειρία» (όπως την εκθειάζουν οι πραγματικοί «μύστες») προηγούνται συζητήσεις, διαλέξεις και πρακτικές συμβουλές. Στην πράξη όμως φαίνεται ότι αυτές οι προκαταρκτικές ενέργειες παραλείπονται ή η άνυπομονησία τις μειώνει στο ελάχιστο. Πρόκειται κυρίως για την περίπτωση των «τοξικών πάρτυ» (acides parties), όπου ένας μεγάλος αριθμός των συμμετεχόντων, που μπορεί να είναι ή να μη είναι μεμνημένοι και έτοιμοι, λαβαίνουν μέρος σε ένα «συλλογικό ταξίδι». Είναι δυνατόν, αρκετές φορές μερικοί να έχουν πάρει ναρκωτικά χωρίς να το γνωρίζουν.

Αντιθέτως στον «όρθόδοξο» τρόπο χρησιμοποίησης του LSD 25, συνήθως ο ταξιδιώτης συνοδεύεται από ένα οδηγό, που πρέπει κάθε φορά να έπαγρυνά για να τον προστατεύη, να του εξηγήση την σημασία της καταστάσεώς του και της συνειδήσεώς του και να τον βοηθήση με την πείρα του να επανέλθη στον αισθητό κόσμο. Φαίνεται όμως ότι αυτές οι προφυλάξεις δεν τηρούνται. Διακρίνουμε λοιπόν μεταξύ αυτών που κάνουν μη ιατρική χρήση του LSD 25, δύο τάσεις που μπορούμε να τις ονομάσουμε «ή όρθόδοξη» και ή «έρασιτεχνική».

Γιά τους όρθόδοξους «ή ψυχεδελική έμπειρία» δεν είναι μία άπλη λήψη ναρκωτικών, αλλά μία όλική προσχώρηση, της οποίας είναι άδύνατον να αναλύσουμε εδώ τις βάσεις, την συμβολή και την διδασκαλία. Έδώ τα ναρκωτικά παίζουν τον ρόλο του «όχήματος» το όποιο βεβαιούν ότι δεν είναι άπαραίτητο για το «ταξίδι», αντίθετα προς τους «έρασιτέχνες».

Όρισμένοι «μύστες ψυχεδελικής έμπειρίας» ζητούν διάφορα προνόμια π.χ. την δυνατότητα να προμηθεύονται ελεύθερα το LSD 25 και όρισμένα θρησκευτικά δικαιώματα που τους εύνοούν [όπως π.χ. σε όρισμένες αίρέσεις επιτρέπεται νομίμως ή χρήση του πεγιότ (Peyolt)].

Όσο και αν μας φαίνονται άναρχικές οι προσπάθειες φυγής σε άλλους κόσμους γνώσεως και πνευματικότητας, φαίνονται ότι κινούνται από μηχανισμούς αντίδράσεως και αντίσταθμίσεως. Οι μηχανισμοί αυτοί εκδηλώνουν την πάλη κατά της συνειδητοποίησης ενός κόσμου που χαρακτηρίζεται συχνά από τους τοξικομανείς σαν παράλογος και που προκαλεί άγωνία σε όρισμένους «ευαίσθητους» ανθρώπους, δηλαδή τους τοξικομανείς.

Μπορούμε να περιγράψουμε την ψυχεδελική έμπειρία σαν «την έσωτερική όψη μιάς νέας ανακαλύψεως, της οποίας έπιστημονική και έμπειρική χρήση θα άποτελούσε έξωτερισμό, δηλαδή προβολή προς τα έξω».

Ό έρευνητής παρατηρητής δεν είναι δυνατόν να χαρακτηρίση τους «ψυχοδυσληπτικούς» με τους όρους «καλός» ή «κακός». Μόνο ή χρήση ή όποια γίνεται στα ναρκωτικά είναι δυνατόν να χαρακτηρισθή σαν «καλή» ή «κακή».

Γ. Σημείωμα ἐπὶ ὠρισμένων ἀτυχημάτων κατὰ τὴν ἀνεξέλεγκτο χρῆση τῶν ψυχοδυσληπτικῶν οὐσιῶν (1)

Στὸ σημεῖωμα αὐτὸ ἐξετάζονται ὠρισμένες περιπτώσεις «ἀτυχημάτων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξιδιοῦ» ὅπως π.χ. ἀντιδράσεις θλίψεως, πανικοῦ σὲ διαφόρους βαθμούς, δηλητηριάσεις, καθὼς καὶ «ἀτυχημάτων τῆς ἐπανόδου». Τὰ ἀτυχήματα τῆς ἐπανόδου συνίστανται στὸ ὅ,τι ὁ «ἀσθενής» δὲν ἐπιστρέφει στὴν καθημερινὴ ζωὴ μὲ τὴν θέλησὴ του, ἀλλὰ παραμένει σὲ μία κατάσταση ἀλλοτριώσεως, ἡ ὁποία ἀπὸ κλινικῆς ἀπόψεως θεωρεῖται ψυχονευρωτικὴ.

Συμπέρασμα

Ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω σύντομο ἀνάλυση συνάγεται καθαρὰ ὅτι ἡ συμβολὴ τῆς Ψυχολογίας Ἀνίτας - Μπενσουσάν, παρὰ τὸ ὀλιγάριθμο καὶ τὴν μικρὴ ἔκτασιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ὑπῆρξε σημαντικὴ καὶ οὐσιώδης. Αὐτὸ ὀφείλεται πρῶτον στὸ γεγονός ὅτι διάλεξε σάν θέμα τὰ ναρκωτικά, ποὺ βρίσκονται στὸν πυρῆνα τῶν προβλημάτων τῆς σημερινῆς νεολαίας στὸ ἐξωτερικὸ καὶ δεύτερον στὸ ὅ,τι ἀπροβλημάτων τῆς σημερινῆς νεολαίας στὸ ἐξωτερικὸ καὶ κοινωνιολογικὴ ματεύθηκε τὸ θέμα αὐτὸ σὲ βάθος καὶ κατὰ τρόπο ψυχολογικὸ καὶ κοινωνιολογικὸ. Ἐξήγησε μία σκοτεινὴ πλευρὰ ποὺ συμπληρῶνει τὶς γνώσεις μας γιὰ τὰ αἰτία καὶ τοὺς παράγοντες τῶν ταραχῶν τῆς σύγχρονης νεολαίας στὸ ἐξωτερικὸ. Ὁ πρόωρος θάνατός τῆς ἄφησε ἡμιτελὴ τὴν διδακτορικὴ τῆς διατριβὴ καὶ ἔκοψε τὶς δυνατότητες συνεχίσεως ἑνὸς ἔργου γονίμου καὶ χρησίμου γιὰ τὴν διάγνωσιν καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν ἑνὸς ἀπὸ τὰ φλέγοντα προβλήματα τῆς ἐποχῆς μας.

1) Note sur quelques accidents de l'usage incontrôlé des psychodysléptiques : Τὸ σημεῖωμα αὐτὸ κατετέθη στὴν Société Médicopsychologique στὴν συνεδρίασιν τῆς 23 Μαΐου 1966 καὶ ἐδημοσιεύθη στὰ Annales Médicopsychologiques, 1966, σελ. 91 — 98.